

et virkelig frit Valg. De 2 af de 3 Kontrolministre er Formænd for deres Partier, alene dette forekommer mig at gøre det selvfølgelig.

Hvad angaar Fremgangsmaaden ved Valget og Valgets Forudsætninger, vilde den højtærede Indenrigsminister mene, at jeg skulde have sagt noget om, at vi havde bundet Vælgerne til en Overenskomst med det Indhold, at Partierne skulde gaa til Valg hver for sig. (*Indenrigsministeren* [Rode]: Det var det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), der brugte det Udtryk). Maaske maa jeg da tage Spørgsmaalet op, thi det har sikkert ikke været det ærede Medlem fra Assens' lige saa lidt som det er min Mening, at noget saadant skulde finde Sted. Hvad det ærede Medlem fra Assens i Fjor, da han som vort Partis Ordfører talte om denne Sag, har sagt, og hvad han har sagt i Aar, og hvad jeg ligeledes har udtalt, er, at det er Valglovens Forudsætning, at hvert Parti gaar til Valg for sig. Det er saa ganske utvivlsomt Tilfældet, og det er ogsaa bestandig blevet anerkendt. Da vi vedtog Valgloven, laa det bag alle Udtalelser, og det var ikke blot den Gang — man kunde maaske sige, at det var jo et festligt Øjeblik, i hvilket man ikke tænkte paa kommende Strid og Kiv —, men langt senere har man erkendt, at det var Forudsætningen. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), som den 23. Oktober 1916 rejste Spørgsmaalet om, hvorvidt det ikke kunde være ønskeligt, at alle Partier enedes om at gøre en vis Forandring i Valgloven inden næste Valg, begyndte sine Udtalelser med en tydelig Erkendelse af, at Valglovens Forudsætning er den af mig nævnte, idet han ytrede „selv om Valglovens Forudsætning er den, at alle Partier gaar selvstændigt ud til Valg“. Det er jo en klar og utvetydig Tilkendegivelse af det socialdemokratiske Partis Ordfører i Grundlovs- og Valglovsagen om, at det er Valglovens Forudsætning, at Partierne, som han udtrykte det, „stiller Kandidater saa vidt muligt op i alle Landets Kredse for derigennem at mønstre deres Stemmetal og faa Andel i Tillægsmandaterne“. Men, sagde det ærede Medlem, saa meldte Fristelsen sig nu, da vi under den ekstraordinære Situation stod foran Valget, til at alliere sig o. s. v., og det benytter saa det ærede Medlem som en Overgang til at henstille, om man ikke skulde kunne blive enig om en Ændring i Valgloven.

Hvad der var Valglovens Forudsæt-

ning, udtalte det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds altsaa med tilstrækkelig Klarhed. Det er ogsaa forekommer det mig, udtalt som en Selvfølgelighed netop af det ærede Medlem, som her i Tinget stærkest har villet bestride det, nemlig det ærede Medlem fra Fredericia (L. Rasmussen). Dette ærede Medlem har i sit Blad „Horsens Social-Demokrat“ i November 1916 — altsaa den Gang, man mente at staa overfor et Valg i Foraaret 1917 — skrevet følgende, som jeg maaske med den højtærede Formands Tilladelse maa oplæse: „Først og fremmest maa vi være fuldkommen klare over, at Socialdemokratiet vil komme til at staa ganske alene uden ringeste Spor af Alliance med andre Partier, og det i samtlige Landets Kredse. Ikke blot har vi enstemmigt vedtaget en Kongresbeslutning, som fastslaar, at der skal opstilles socialdemokratiske Kandidater i samtlige Landets Kredse; men selv uden en saadan Beslutning vilde det være saa ganske ligetil, at saaledes maa det være, og det ganske uanset, om der mellem Venstre og en Del af Højre her og der blev etableret Samarbejde. Denne Gang kommer Socialdemokratiet glædeligt til at staa alene og vil ved Valgene lige saavel komme til at bryde en Landse med det radikale Venstre som med det moderate Venstre og Højre. Derved bliver Linierne klare og Socialdemokratiet faar for første Gang samtlige sine Stemmer talte“. Jeg skal yderligere gøre opmærksom paa nogle efter min Mening smukke og sande Ord, som den højtærede Indenrigsminister udtalte i Landstinget under Forhandlingen om Valglovens Vedtagelse i Foraaret 1915, den Gang man var naaet til Enighed om, hvorledes Valgloven skulde være. Den højtærede Minister begyndte med en Udvikling af, hvorledes Danmark har haft den Ære at spille en førende Rolle i Spørgsmaalet om Forholdstalsvalgmaadens Indførelse, idet han derved særlig sigtede til det Andræske System, og sagde, at Danmark var det første Land, hvor man kom til at gøre netop det Forsøg, der her er Tale om, nemlig Kombinationen af Forholdstalsvalgmaaden og Valg i Enkeltmandskredse, hvorefter han fortsatte saaledes: „Jeg tror derfor, at denne Valglov vil blive fulgt med stor Interesse overalt i Landene. Overalt i Landene brydes jo disse Krav om Bevarelsen af de gamle Enmandskredse og om at indføre Forholdsmæssighed med hinanden; jeg tror, at man med stor Interesse vil følge, hvorvidt det lykkes